

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„KOROŠKI SLOVENEK“
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rekopisi se naj pošiljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Lisi
za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.

Stane četrtletno: 1 šiling.

Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25

Pozamezna številka 10 grošev.

Leto V.

Dunaj, 25. marca 1925.

Št. 12.

Več poguma!

Priljubil se nam je „Koroški Slovenec“, ki je, odkar je začel izhajati, našel pot v marsikatero slovensko hišo in nam je ljub gost in prijatelj. Iz njega zvemo razne novice iz Koroške dežele, poučimo se o našem narodnem boju, gospodarskih stvareh in drugo.

Toda potrebno je, da najde pot v vsako slovensko hišo. Marsikdo ga rad bere, a naročiti si ga ne upa prav, že iz ozirov na sosede, ki so drugačnega mišljenja, ki pravijo, ne smeš se naročiti na „čušovske cajtnge“, drugi meni zopet, da je to izdajalski list itd. Marsikdo se da pregovoriti, ker se boji zamere in se na list ne naroči.

Rojaki, ne dajte se oplašiti od takega govorjenja! Ako naš list zagovarja naše narodne pravice, še ni izdajalski, ako povdarja, da prebivajo na Koroškem tudi Slovenci, to ni vendar nikak zločin. Nikdar še ni naš list pisal kaj takega, kar bi utegnilo škodovati obstoju Avstrije. Naš list še ni nikdar grozil državi z davčnim štrajkom kot nemški. Povdarjamo vedno avtoriteto države, v kateri živimo. Zahtevati narodne pravice v očeh razsodnega človeka ni nobena hudobija. Če plačujete davke in vestno vršite državljanske dolžnosti, imate tudi pravico, tirjati od države, kar vam gre. Naš list navaja ljudi k poštenemu, krščanskemu življenju, ljubezni do rodne grude in slovenskega naroda, iz katerega smo izšli in smo bili prej tukaj kot Nemci. „Koroški Slovenec“ zastopa koristi kmetskega stanu, ki je steber v vsaki državi. In če list povdarja naše narodne pravice, kar je v očeh nasprotnikov neodpušljiv greh, to je naša najprimitivnejša pravica, kjer nas nihče ne more in ne sme ovirati. Hočemo li biti Nemci, ko smo vendar rojeni Slovenci?

Zato le pogum in naročite se na list! Tudi ga ni treba skrivaj brati, naj list leži na mizi, da ga vsak lahko bere. Naj ga berejo tudi vaši

sosedje, ki imajo o njem razne predsodke, da se sami prepričajo, kaj piše. Tudi nasproten sosed ga bo bral, v začetku vsaj iz radovednosti, a pozneje ga bo zanimalo, da ga bo redno prebiral. Pokažite ga tudi svojim sosedom, ki ga še nimajo!

Oni, ki vas strašijo, češ, to vam more škodovati, če se naročite na „Kor. Slovenca“, govorijo to iz zlobnosti in narodnega sovraštva. Sicer pa nobenemu nič mar, kaj kdo bere. Tudi mi sosedom ne predpisujemo, na katere liste morajo biti naročeni in isto svobodo zahtevamo tudi za se. Ali ni smešno in nesmiselno, se pastiti ostrašiti od sosedom, ne naročiti se na slovenski list, dočim oni le slovensko govorijo?

Tudi se vam ni treba bati poštnih uradnikov. Uradnike plačuje ljudstvo za davki in upravništvo lista plača poštnino za razpošiljanje in poštni uradnik ima vršiti samo svojo dolžnost.

Pokažite torej pogum in odločnost in če radi berete „Kor. Slovenca“, ga tudi naročite!

Boj za pametno šolo na Koroškem.

Nad 50 let je že star boj koroških Slovencev za pametno šolo. Ker se je ta boj letos spet razvel, oglejmo si malo njegovo zgodovino.

V letih 1869. in 1870. je deželni šolski svet popraševal občine v slov. delu dežele, ali si žele „čisto nemško“, ali „čisto slovensko“, ali „slovensko in nemško“ šolo. Večina slov. občin je odgovorila, da si žele šolo, kjer se „slovensko in nemško“ poučuje. Občine so želele znanje obeh jezikov, dež. šolski svet pa je ukazal, da se poukom nemščine začne že v prvem šolskem letu; slovenščina se je ali sploh opustila ali pa omejila na par mesecev v prvem šolskem letu.

Ko so slov. občine zapazile, da hoče dež. šolski svet slovenščino zanemarjati in poučevati le v nemščini slovenske otroke, so začele vlagati svoje proteste. Prvi protest je poslala občina Sveče l. 1869. Enako so protestirale občine Št. Jakob v R., Podgorje, Bistrica v R., Slov. Plajberk, Medborovnica, Bilčovs, Šmarjeta v R., Galicija, Škocijan, Kazaze, Šmihel pri Pliberku; nadalje so protestirali gg. katetete iz Vrat, Podkloštra, Skofič, Hodiš, Vetrinja, Breze, Poreč ob jez. in Dholice. Vsi ti protesti so bili zastoj. Kakor lani pri šoli v Št. Rupertu, tako se dež. šolski svet že takrat ni oziral na takratni § 6. avstr. šolsk. postave, po katerem bi se morali glede ureditve šolskega pouka vprašati stariši šolarjev. Kjer se dež. šolski svet boji za nemško šolo, tam starišev ne pozna, kjer pa upa na uspeh v svojem smislu, tam jih zaslišuje, kjer pa dvomi o uspehu tam pa izprašuje vsakega očeta posebej brez prič (kakor predlanskem v Selah).

Od l. 1870. boj za pametno šolo ni več utihnil. V tem boju so koroški Slovenci vedno povdarjali, da niso proti nemščini, ampak zato, da se njihovi otroci učijo nemščino, a še le potem, ko svoj materni jezik v branju in pisavi obvladajo. Tako je ostalo do danes. Zakaj tako? Zato, ker si drugače pametnega, uspešnega pouka misliti ne moremo, in ne samo mi, ampak ves kulturni svet priznava, da je vsak pouk mogoč le na podlagi materinega jezika. To je priznal tudi dež. predsednik baron Schmidt-Zabiérow v deželnem zboru l. 1882., ko je dobesedno rekel: „Otroci naj znajo slovensko moliti, brati in pisati. To zahtevo smatram za popolnoma upravičeno in dež. šolski svet bo gotovo na to gledal, da se ta zahteva izpolni.“

Sevé to priznanje je ostalo samo pri besedah, zaleglo ni nič.

Slovenci so l. 1885. spet ponovili svoje zahteve in sicer so zahtevali:

PODLISTEK

Pri na smrt obsojenemu.

Tako mi je vse v spominu, kakor bi se zgodilo včeraj in vendar je minulo že več kakor osem let.

Bilo je mrzlo zimsko jutro, začetkom februarja, ko so mestne ure bile pet in smo vstopili s peterimi člani vojaške sodnije v temno veliko poslopje, v katerem je bila med vojno nameščena vojaška kaznilnica. Profos nas je peljal v pritlično celico. Vojak z nasajenim bajonetom nas je pozdravil in še le potem, ko sem pregledal vso celico, sem opazil v kotu za durmi ubogo podobo avstrijskega vojaka. Pritiskal se je k obelemu zidu, kakor bi se hotel vanj pogrezniti, usta so mu bila na daleč odprta, oči so mu begale v silni naglici od osebe do osebe: vse obnašanje je povedalo notranje trpljenje fanta, ki sicer ne ve še zagotovo, zakaj smo prišli k njemu tako zgodaj, ki pa že jasno slutiti, da smatra vojaško sodišče njegovo krivdo za tako veliko, da jo bode moral plačati s smrtjo.

Bil je res podoba avstrijskega vojaka proti koncu tretjega leta svetovne vojne. Še na vseh ljudskih šolah, v katere me je vrglo življenje, sem imel večje in močnejše šolarje, kakor pa je bil ta otrok. Devetnajst let je bil star, a majhne in slabotne postave. Bil je otrok dunajskih cest, brez očeta, in matere, vzgojen v naj-

deniščnici. Pri vojaki so ga dodelili koroškemu sedmemu pešpolku.

Polkovnik je začel brati s trdim vojaškim glasom: V imenu njega veličanstva cesarja! J. I. je kriv, da je ušel od kadra v Waltersdorfu na vzhodnem Štajerskem Po treh tednih so ga prijeli na Dunaju. Zavoljo tega je bil od vojaškega sodišča obsojen na smrt. Poveljnik je sodbo potrdil in tako bode smrtna obsodba izvršena danes po dveh urah, ob sedmih.

Mnogokrat sem že gledal izbruhe divjega notranjega trpljenja ob pogrebih. Ne cenim jih visoko, ker sem velikokrat spoznal neodkritosrčnost in naučenost tega joka in krika. Vpitje in jok, ki je nastal po razglasu sodbe, je pa prišel iz globočin srca, v resnici do smrti prestrašenega in mučenega; iz srca, ki je zdravo in v življenje naravnost zaljubljeno, v divjem obupu prosilo za življenje. Zgrudil se je na kolena, vil svoje roke proti nam in klical: „Imejte usmiljenje z menoj, glejte moje mlado življenje!“ Jok, ki je spremljal te vedno ponavljajoče se besede, je bil brez solz kakor tudi ves jok, ki je s presledki napolnjeval obe uri do usmrtitve. Jaz, ki od vojakov nisem imel kaj drugega kakor obleko, sem bil pri tem prizoru kakor ubit, posebno ker sem šele zdaj slišal, zakaj mora umreti ta otrok, a tudi drugi mrzli in hladni vojaški obrazi so se mi zdeli zmedeni. Počasi se šele pride odgovor iz polkovnikovih ust, ki se je glasil dobesedno: „Infanterist J. J., mi smo vas predlagali poveljniku v pomilostitev, a poveljnik je naš predlog odbil, sodbo potrdil in

tako vam nihče ne more več pomagati. Gospod kurat bo ostal pri vas obe uri in prepričan sem, da se bode v pogovoru z njim pomirili in močni vzeli na se, kar spremeniti ne morete.“ To je izgovoril, se priklonil k meni z besedami: „Želim vam, da bi se vam posrečilo vojaka pomiriti.“ In nato so odšli vsi, ki so z menoj vred vstopili. Ostal sem jaz, vojak z nasajenim bajonetom in na smrt obsojeni, ki je jokal s svojimi brezsolznimi jokom in ponavljal brez prenehanja besede: „Prosim usmiljenja, glejte moje mlade življenje!“

Ukazal sem straži, naj naju zapusti in videl sem, kako me je rad ubogal od srca in odšel iz celice na hodnik, tako da sva ostala sama, jaz in na smrt obsojeni otrok.

Morebiti sva sedela celo četrto uro drug poleg drugega, da mu nisem mogel povedati nobene besede. Ker kakor hitro sem začel govoriti, je postal njegov jok glasnejši in njegova prošnja za pomilostitev obupnejša. Začelo mi je postajati vroče, ko me reši iz mučnega položaja profos, ki vstopi s skledico črne kave in s hlebčkom sirovega kruha, kakoršnega smo jedli vsi med vojno. V prvem letu vojne so izpolnjevali na smrt obsojenemu vsaj željo po poljubni zadnji večerji ali zadnjem zajuterku in so mu dali zrezek in pivo in kar je želel, vojno pomanjkanje je vzelo tudi to pravico in si zadnje hrane niso smeli več izbirati. To ubogo hrano je postavil profos tiho na mizo, priložil par cigaret in odšel.

1. V krajih, kjer v večini hiš govoré slovensko, naj se ves pouk vrši le v materinem jeziku.

2. Od šolskega leta se more z dovoljenjem občine pouk nemščine vpeljati kot obvezen predmet, vendar učni jezik ostane slovenščina.

3. V krajih, kjer so Slovenci v manjšini, naj se gleda nato, da slovenski otroci znajo slovensko moliti, brati in pisati.

4. Da bo dovolj slovenščine zmožnih učiteljev, naj bo vsak učiteljskičnik, ki izhaja iz slovenske rodovine in slov. kraja, obvezan se dati vpisati za Slovence, pouk v slovenščini obiskovati in položiti tudi izkušnjo iz slovenščine.

Iz tega se vidi, kako skromne in pravične so bile zahteve Slovencev. Te zahteve so Slovenci še skrčili v toliko, da od 4. šolskega leta niti ne zahtevajo več slovenščine kot učnega jezika, ampak le še kot navaden učni predmet.

L. 1890. so Slovenci v svojem boju toliko dosegli, da se je pouku slovenščine priznalo trikrat na teden zadnje dopoldansko uro. A tudi to se praktično ni izpeljalo. Kjer so slovenske ure vpeljali, so jih nastavili na konec popoldanskega pouka, učitelji so jih omalovaževali, otroci pa že naveličani sedenja, pobegnili kadar so le mogli.

Boj našega poslanca Grafenauerja v dež. zboru in njegov in njegovih tovarišev S. L. S. v državnem zboru na Dunaju je še v živem spominu. Vsa prizadevanja so se razbila ob trmi dež. šolskega sveta in nacionalno prenapetega nemškega učiteljstva.

Po vojni, za časa zasedbe, smo malo okusili, kakšna dobrota je šola na podlagi materinega jezika. V kratkem času so se dosegli neverjetno lepi uspehi, ki se pri mladini še danes poznajo. To dobroto so nam tudi Nemci obljubovali, ako ozemlje pripade k Avstriji. Ko smo slišali še slovesne obljube ob priliki prevzeta cone A v avstrijsko upravo, smo bili prepričani, da nam bo nova Avstrija dala, za kar smo se v stari zamanj borili, naša najvažnejša zahteva da bo izpolnjena in lahko se bomo vžijeli v nove razmere.

A ko so naš Nemci enkrat imeli, so pozabili na svoje obljube in mi Slovenci smo morali boj za svojo dečo znova začeti. Pa že prvi početki tega novega boja so pokazali, da nas deželna vlada naravnost zasmehuje. Pomislite samo: na šolo v Št. Rupertu določi za vodjo g. Križaja. S tem je stariše, ki so hoteli otroke dati v to šolo, odbila in ni si jih pridobila nazaj tudi, ko je namesto Križaja določila drugo slamnato osebo, samo, da bi niti ene nune ne bilo treba sprejeti. Ponemčevalnic imamo itak že dovolj, čemu še eno novo, naj tedaj pade, smo si mislili, in boj začnemo znova.

V tem času je vlada po dolgih 4 letih postavila g. Aichholzerja — avstrijskega državljanca — in sicer v popolnoma nemški kraj

Ta skleda s kruhom je vzbudila v siromaku nekoliko pozornosti, videlo se mu je, da je sestradan. Jok je utihnil in tako sem prvičkrat mogel izgovoriti cel stavek, ne da bi me prekinil. „Dragi Rudolf, sem mu rekel, jaz sem zato tukaj pri vas, da lažje prenesete te trenutke in da vas pripravim, na vaš odgovor pred Bogom. Moja želja je, da bi vas spovedal in obhajal. Če to sprejmete, morate počakati z zajutrkom, da ste obhajani.“ Po kratkem premišljevanju mi je odgovoril jokaje: „Če moram že umreti, hočem umreti kot kristjan, jaz bom z zajutrkom počakal.“ Hotel sem profosa poklicati nazaj, da naj odnese zajutrak, da kava ne postane mrzla, a mi vojak tega ni pustil. Rekel mi je, da je navajen na mrzle jedi. Meni se je pa le zdelo, da ga je strah, da bi potem tudi te uboge hrane za svoj veliki glad več ne dobil.

S spovedjo sva bila kmalu gotova. Poklical sem stražo v celico, jaz pa se podal počasnega koraka po presv. Rešnje Telo. Hodil sem počasi, ker bilo me je strah te poldruge ure, katero bom moral še biti pri obsojenemu.

Vendar so bili ti trenutki bolj mirni, kakor sem to po prvih dogodkih smel pričakovati. Po svetem obhajilu in zajutrk sva se precej mirno pogovarjala, nekoliko molila, mnogo jokala. Stražo sem bil takoj po vrnitvi odslovil.

Pravil mi je grenko zgodovino svojega življenja: „Jaz pač vem, zakaj me niso pomilostili, zakaj me tako trdo sodijo: ker nimam ne

Eisentratten. Ta nastavitev slovenščine popolnoma zmožnega učitelja v čisto nemškem kraju je najbrž bila povod, da se je spomnila Jugoslavija naših žalostnih razmer in začela o njih pisati. Naši Nemci so začeli kričati, kako krivica se Nemcem v SHS. godi in kako imajo koroški Slovenci vse. To kričanje se je zaneslo tudi v državni zbor. Velenemec dr. Hampel je 3. marca stavil na zveznega kanclerja dr. Rameka vprašanje, ali so se v SHS. res zaprle nemške šole zavoljo tega, ker koroški Slovenci nimajo slov. šol.

Zvezni kancler dr. Ramek je pač odgovoril, kakor mu je razmere naslikala naša deželna vlada, ki je vse hibe žalostnega šolskega sistema skušala prikriti. Povdarjal je, da imamo poleg šol s slovenskim učnim jezikom približno 80 utrakvističnih, ki poučujejo začetkom slovensko, a potem nemško, in da so te šole med slovenskim ljudstvom priljubljene. Zamolčal je, da se bojujemo proti utrakvističnim šolam že 55 let, kar gotovo kaže, kako so praktične in priljubljene, zamolčal je, da je v slovenskem ozemlju okoli 15 izključno nemških šol, zamolčal je, da se na utrakvističnih šolah samo par mescev poučuje slovensko, kolikor se mora, da otroci sploh učitelja razumejo, da se slovensko piše in bere samo nekaj mescev prvega šolskega leta, zamolčal je, da so zato iz našli jugoslovansko iredento, da morejo svoje postopanje v Št. Rupertu vsaj opravičevati. Vlada dobro ve, da ni večje želje slov. ljudstva okoli Št. Ruperta, kot da poučujejo spet šolske sestre, kakor so do plebiscita dolga leta poučevale.

Dež. vlada je vse storila, da stariši njihovi šoli ne zaupajo svojih otrok. In tako se je tudi zgodilo. Naj smejo poučevati šolske sestre, pa bo takoj dovolj otrok! Isto je v Št. Jakobu. S Čehi je Avstrija sklenila pogodbo, da smejo poučevati, ako avstr. Čehov ni na razpolago, celo češki državljani na avstrijskih tleh. Pri nas pa se niti nunam ne dovoli poučevati, četudi so avstr. državljanke. Da zahtevamo na slovenskih šolah nastavitev svojih učiteljev, jih je itak samo 4—6, je vzrok ta, ker nam nemški učitelji sabotirajo vsako šolo, ki si jo priborimo.

Nadalje je zvezni kancler omenjal, da je slov. kor. ljudstvo precej soglasno se izreklo glede šol. Kako je zadovoljno, kaže boj v stari Avstriji. Da ljudstvo sedaj ne nastopa javno za svoje zahteve, ta vzrok naj zvezni vladi razloži — vodja Heimatschutza. Odločno pa zavračamo namigavanja o iredenti in se sklicujemo na strankin zbor l. 1923., ko so se pretresavale nove smernice, in z mirnostjo, a tudi odločnostjo povdarjamo, da ni bilo ne enega glasu, ki bi se izrekel proti po plebiscitu ustvarjenemu položaju. In ravno zato tem odločneje smemo od Avstrije zahtevati svojih pravic. Naši koroški velenemci ne znajo več

očeta ne matere. Očeta nikdar nisem poznal, nikdar zvedel, kdo je, mater pa sem spoznal še le pred dvema mesecema, ko sem bil zadnjič na Dunaju. Jaz sem najdenček in zato jim ni bilo treba misliti na očeta in mater, ker sicer bi mi ja tega zavoljo starišev ne storili.“ Včasih ga je zopet premagoval obup in mi je rekel: „Glejte, tu zraven so zaprti hudodelci, ki so hude stvari storili in ti bodo obsojeni na par let — jaz pa na smrt, ker sem bil tri tedne od kadra naprej. Vi ste duhovnik, povejte mi, ali je to pravično,“ in večkrat je silil v me: „Povejte mi, ali je to pravično?“ Izbirati sem moral besede, ker kriticirati vojaških postav ja nisem smel. Nič manj kakor pa ta fant sem čutil krivico vsega sistema. Saj ravno v tej hiši sem se mudil začetkom vojne mnogokrat, ko sem hodil obiskavat politične osumljence mojega mišljenja: drage sobrate, očete in nekega šestnajstletnega fanta, ki je bil, četudi v zaporu zmirom dobre volje in me je tako prisrčno prosil: „Ostanite še pri meni, ker meni je tako dobro, če smem govoriti s slovenskim duhovnikom.“ Dobro sem čutil strašno krivico, katera se temu obsojencu godi, a izbirati sem moral besede in med drugim sem mu rekel: Ravno zavoljo tega, ker je na svetu toliko krivice, mora biti nekdo, ki bo vse to izravnal, mora biti Bog, na katerega pravično sodbo bomo enkrat vsi odšli. Ta misel ga je silno potolažila.

(Konec sledi.)

svojega sebičnega nacionalnega interesa ločiti od državnega interesa, zato naš hočejo pred svetom črniti kot iredentarje, ko se bojujemo le proti krivičnemu raznarodovanju, a ne proti svoji državi. Zato apeliramo na državno vlado, da nam preko in kljub kričanju koroških velenemcev dá šole, ki ne glede na strankarsko pripadnost starišev upoštevajo materni jezik otrok in ga vsaj tri leta rabijo kot učni jezik, in da državna oblast najde sredstva, da prepreči sabotazo takih šol po velenemškem učiteljstvu.

List stane od 1. aprila do 30. junija za:

Avstrijo 1 šiling
Jugoslavijo 25 Dinar
Posamezna številka 10 grošev

Vse kakor pri nas.

Sicer je za nas slaba tolažba, če nam kdo pravi, da se narodnim manjšinam po svetu nič boljše ne godi kakor pri nas, ali neko zadoščenje nas le obide, ko moremo Nemce opozoriti na južno Tirolsko, kjer Lahji z nemško narodno manjšino postopajo prav po nemškem receptu, ki se na Koroškem izvaja.

V laški zbornici je pred tedni fašist Lunelli vprašal ministra, ali se ne bodo zamenjali laški uradniki, ki so se poslali na južno Tirolsko, ne da bi bili zmožni nemškega jezika, ker taki uradniki očitno ne morejo izpolnjevati svojih dolžnosti in države ne morejo zastopati proti tujerodnemu ljudstvu. Vsled te interpelacije so se seve zelo vznemirili prizadeti laški uradniki na Tirolskem, in poslanec Starače je stavil protivprašanje: Kaj namerava minister storiti, da se varujejo koristi laških uradnikov, ki v polni meri izpolnjujejo svoje dolžnosti? Lunellija so zdaj nagovarjali, naj svojo interpelacijo umakne, a se ni podal. Nato je minister odgovoril, da vlada pošilja na Tirolsko le najboljše uradnike, ker se ozira na razmere. Lunelli pa z odgovorom ni bil zadovoljen in je naglašal, da uradniki ne morejo biti za Tirolsko primerni, ako jezika ne znajo, saj bi tudi on ne mogel oskrbovati kake pokrajine na Ogrskem, ko jezika ne zna. Državni podtajnik je na to Lunelliju očital, da trdi nekaj nepatriotičnega! Pri tem se je Starače razburil ter je buknil kar resnico na dan, češ: „Saj ni treba, da se laški uradniki na Tirolskem uče nemški, ljudstvo naj se uči laški!“

„Reichspošta“, ki to poroča, dostavlja: „Razumnemu opazovalcu je jasno, da država, ki ljudem uriva uradnike, ki ne znajo ljudskega jezika in sploh ljudstva ne poznajo, sama gradi steno med seboj in ljudstvom.“

Vse kakor na Koroškem! Dobro, da Nemci sami poskusijo, kako je trd kruh, ki ga reže manjšini mačeha. Nemčija nam, Italija tam.

POLITIČNI PREGLED

Avstrija. Predsednik Narodne banke je bil s svojim štabom v Londonu, da bi dobil kredite za industrijo in narodno banko. Poročila o posvetovanjih se glase zelo neugodno. Ravnatelj Angleške banke je mnenja, da mora Avstrija uravnovesiti svoj proračun brez novih posojil, da cene pri nas ne smejo bolj skakati kot v sosednih državah, da je treba industrijo davčno razbremeniti in znižati obrestno mero, in prepušča odgovornost za finančno politiko državi sami. S krediti doslej še ni nič. Potovanje je imelo le to dobro stran in ta uspeh, da se je angleška javnost poučila o dejanskem položaju naše države. — Gospodarska konferenca zburuje dalje ter se bavi z vprašanji trgovinske politike. — Vlada je storila že marsikak korak proti draginji. Sedaj dela na to, da bi se doseglo znižanje cene mesa. Tu ji ni treba pričakovati dosti uspeha, ker smo navezani na uvoz mesa iz inozemstva, ki dejansko tudi cene diktira. — Proračun je bil v odboru odobren in ni tako neugoden. — Po združitvi deželnih vlad bodo tvorile agrarne oblasti tudi zanaprej svojo upravno celoto politične deželne oblasti. Vse nameščence prevzamejo dežele.

Jugoslavija. Ker je verifikacijski odbor razveljavil 61 Radičevih mandatov, je opozicija zapustila sejno dvorano. Dan nato se je sej zopet udeležila. O daljnem postopanju opozicije se mnogi ugiba; prevladuje pa mnenje, da se bo sej parlamenta udeleževala. S 1. aprilom potečejo proračunske dvanajstine in do tedaj morajo biti sprejete nove. Opozicija namerava pravočasno sprejetje dvanajstin preprečiti z obstrukcijo, da bi nastopilo brezpravno stanje. Po razveljavanju hrvatskih mandatov ima vlada veliko večino. Nerešeno je še, ali se vršijo volitve na Hrvaškem še enkrat ali ostanejo Hrvati 4 leta brez pravega zastopstva v parlamentu. Mandati Hrvatske zajednice so bili overovljeni. — Obtožba proti Radiču je gotova. Obtožuje ga veleizdaje, razžalitve kralja, hujskanja na upor, zločina proti zakonu o zaščiti države, motenja javnega miru in reda vsled zveze z boljševiki in macedonskimi revolucionarji, zveze z zastopniki Madžarske v Londonu in agitacije proti militarizmu.

Dr. Benešev načrt. Dr. Beneš je stavil Društvu narodov nov predlog, ki predvideva v glavnem zvezo med centralnimi in vzhodnimi evropskimi državami. Dr. Beneš namerava na podlagi ženevskega protokola zvezati države centralne in vzhodne Evrope v skupino, v kateri bi bila tudi Avstrija. Ženevski protokol bi se zaradi tega moral izpremeniti. Ako bi se velesile sporazumele z Nemčijo, bi obstojali v Evropi dve po garancijah ločeni skupini, čiji države bi bile vse članice Društva narodov. Kakor poroča „Petit Journal“, je Herriot pokazal zanimanje za ta predlog dr. Beneša.

Vstop Nemčije v Društvo narodov. Na nemški dopis glede pogojev za vstop Nemčije v Društvo narodov je izdal Svet Društva narodov obširen odgovor. V tem odgovoru ugotavlja Svet, da je bila splošna želja vseh članic Društva, da vstopi tudi Nemčija v Društvo narodov. Naravno je, da bi bila Nemčija sprejeta kot popolnoma enakopravna članica in da bi ji bilo dano v Svetu stalno mesto. Nikakor pa ne more Svet sprejeti nemškega pogoja, da bi se morala Nemčija oprostiti od obveznosti po členu 16. pakta o Društvu narodov. (Ta člen govori o prevozu tujih vojsk čez nemško ozemlje.) Ta člen je nad vse važen in Društvo narodov bi trpelo, če bi ga zavrglo. Bojazni Nemčije, da bi morala vsled tega člena izneveriti se svoji nevtralnosti, so neosnovane, ker se izvrši tak prehod vojske le tedaj, če ga Svet Društva narodov, v katerem bi bila zastopana tudi Nemčija, soglasno sklene. V krogih Društva narodov se povdarja prijateljski ton Sveta in obenem se naglašja, da nima Nemčija nobenega vzroka vztrajati na svojem pogoju. Skoraj gotovo je, da bo na jesenski skupščini Društva narodov sprejem Nemčije v Društvo narodov odobren. Rajhovski listi se zadržujejo k odgovoru zelo rezervirano. Samo nekateri povdarjajo, da se upravičene varnostne želje ni vpoštevalo in da se v tem oziru ne sme popustiti.

Šolski štrajk v Alzaciji. Proti sklepu francoske vlade, da se mora vpeljati v Alzaciji interkonfesionalni pouk na ljudskih šolah, so škofje in alzaški parlamentarci izdali oklic na ljudstvo, v katerem pozivajo starše šoloobveznih otrok na tridnevni štrajk v znak protesta. Prvi dan je izostalo od šolskega pouka okoli 50 odstotkov šolarjev.

Važna izjava predsednika sovjetov. Na kongresu sovjetske Unije v Tiflisu je imel predsednik sovjetov Rikov govor o zunanjem položaju. Potem, ko je pokazal na številna priznanja unije sovjetskih republik de iure, je izjavil, da z ozirom na velike finančne zahteve nekaterih držav ni izključen novi pritisk na Rusijo. Rusija more pokazati na velike uspehe svoje politike v Aziji, ki prizadevajo Evropi in Ameriki velike skrbi, vsled česar je razumljivo, da bodo poskušale te države na najrazličnejše načine pritiskati na Rusijo. Toda spričo velikega nasprotstva med gospodarskimi interesi teh držav je izključeno, da bi se posrečil od nekaterih zamišljeni edinstveni blok proti sovjetski Rusiji. Rusija se je gospodarsko dvignila in uredila svoje finance brez Evrope in je s pomočjo zveze z Japonsko sklenila zadnji člen verige, ki izolira Ameriko. Sporazum s

Francijo ni samo zelo verjeten, marveč tudi nujno potreben. Rusija carskih dolgov nikoli ne bo priznala, to pa ne izključuje možnosti, da bi se sklenile s Francijo za obe strani ugodne trgovske pogodbe. Odnosaji napram Angliji so ostali neizpremenjeni. Sovjeti ne bodo sprejeli neizpolnjenih zahtev. Rikov je končal z zagotovilom, da je politika sovjetske Unije vseskozi miroljubna. Po končanem kongresu so se člani vlade v posebnem salonskem vozu vozili proti Moskvi. Zarotniki so sklenili, da poženo veliki železniški most pri mestu Kajali v zrak ravno v trenutku, ko bi vlak s člani sovjetske vlade vozil čez most. Vedno čuječa „čeka“ je pravočasno izvohala zaroto in je takoj polovila več zarotnikov. Vodja zarote se je v zaporu takoj še pred zaslišanjem zastrupil, ostali aretiranci odklanjajo vsako izjavo.

DOMAČE NOVICE

Plačilo zvestim poslom. Koroški deželni zbor je v seji z dne 5. februarja sklenil, da se da vsem poslom, ki služijo pet, deset ali še več let pri eni hiši, kot priznanje za njih zvestobo gotovo nagrado in dal v to svrhu 5000 šilingov (50 milijonov kron) na razpolago. Z razdelitvijo teh nagrad je poverjen deželni kulturni svet (Landeskulturrat für Kärnten). Prošnje za priznanje premij poslom, ki so služili pet, deset ali še več let pri enem in istem gospodarju, ali če se je gospodarstvo oddalo v isti hiši, morajo vsebovati sledeče podatke: Rojstno in krstno ime, dan in leto rojstva, kako dolgo služi neprenehoma v isti hiši, gospodarjevo ime, velikost posestva. Ti podatki morajo biti od občine potrjeni. Prošnje se morajo predložiti do 15. aprila deželnemu kulturnemu svetu v Celovcu. Slovenski kmetje, opozorite vaše hlapce in deklice, ki so vam pet ali še več let zvesto in udano služili, na ta sklep deželnega zbora, ter pripomagajte jim, da pridejo do zasluženega priznanja!

Brezposelna podpora zvišana za 10 do 16 procent. Narodni svet je zvišal brezposelne podpore in dodal še 10. plačilni razred. Ne-oženjen delavec pri starših bo dobival od 1. aprila na teden 140.000 (prej 126.000), z lastnim ognjiščem in oženjen brez otrok 175.000 (161.000), z enim otrokom 189.000 (168.000), z dvema otrokoma 203.000 (175.000), s tremi in več otroci 217.000 (182.000) K. Ko se ukine po 30 tednih brezposelna podpora, se bo izplačevala do 25 let starim še 22 tednov začasna podpora in do 50 let starim še 48 tednov, nad 50 let stari pa jo dobe cel čas nezaposlenosti. Občina doplačuje 4 odstotke.

Rok za napoved dohodnine je bil podaljšan do 15. maja.

3 prazniki odpravljeni. Ministrstvo je odredilo, da politična uprava zanaprej ne sme več praznovati 2. februar, 25. marec in 8. september, razen če padejo ti prazniki na nedeljo. Politični uradi bodo tedaj te dni uradovali kakor vsak drug delavnik.

Velikanska kača v Zili. Začetkom marca se je sprehajal učitelj Viljem Pfliegerl ob močno narasli Zili. Naenkrat je opazil v valovih velikansko kačo, plavajočo proti bregu. Ko je prišel na mesto, kjer je prilezla kača na suho, je videl, da kača vsa onemogla mirno leži v jelševem grmičevju. Ubil jo je. Ves začuden je nato nesel kačo v vas, kjer so ugotovili, da je 2,50 m dolga in 10 kg težka. Domovina te ogromne kače je južna Amerika, a domneva se, da je ušla iz kake menažerije.

Naši shodi. Nemškutarija sicer na vse grlo zahteva, da Slovenci ne bi smeli zborovati in našemu poslancu grozi. A g. Poljanec se za to seveda ne zmeni, ker se zaveda, da nam tega zabraniti ne smejo in se tudi zaveda, da mora kot zastopnik ljudstva poznati volilce ne samo ob času volitev, ampak tudi med letom biti z njimi v stiku. In naši ljudje prihajajo v velikem številu na shode in vsakokrat se jim pridružijo tudi nasprotniki, ki g. poslancu poslušajo z zanimanjem. V novejšem času je imel g. Poljanec naravnost idealne in mnogoštevilno obiskovane shode dne 15. marca v Št. Jakobu v R., dne 19. III. pri Petriču na Malem Sedlu v občini Marija na Zili pri Beljaku, in dne 22. III.

v Kazazah pri Sinči vasi. Gospod poslanec, hvala Vam lepa, da ste prišli in kmalu se spet dajte videti pri nas, tako kličejo ljudje g. Poljanecu, ko jim hvaležno stisne roko in gre spef na delo za svoj zatirani ljubljani narod ubogih koroških Slovencev.

Galicija. V nedeljo 8. marca je bil shod Bauernbunda, na katerem je govoril penzionirani učitelj Hornbogner iz Velikovca. Udrihal je precej na vse strani, kakor voli poleti, če jih muhe pikajo, in obžaloval, da se njih krajne skupine po dveh ali treh letih kaj rade razlete. Pohvalno se je menda izrazil tudi o naši organizaciji in nas tožil, kako oblegamo vsako sredo g. dr. Petka v Velikovcu in vsak četrtek v Celovcu in mu nosimo poročila iz vsake vasi. Posebno hudo je napadal marksizem in socialdemokratske voditelje in prejšnjega deželnega glavarja, ker je baje ščitil Slovence in ni pogljal vse voditelje čez Karavanke, ki sedaj ne dajo miru. Bivšega našega župnika je grdil z besedami, ki jih rabijo pri nas hlapci v hlevu, nikdar pa izobražen človek. Udeležba je bila slaba in shod se je končal brez navdušenja. Po klavernem političnem shodu so sklicali drugega in ustanovili svojo „Spar- und Vorschusskasso“, ki je pri nas popolnoma nepotrebna, ko obstoja itak že ena. Čudimo se našim socialdemokratom, da so jim šli kljub lekcijam, ki so jih malo prej slišali, na led in jim bodo pomagali pihat vročo kašo. Nam je prav, smo se vsaj bolje spoznali.

Št. Vid v Podjuni. (Nesreča.) Vse je globoko potrla nesreča, ki je zadela 14. t. m. Loparjevo družino. Starši so šli k pogrebu ter pustili doma 3 otroke: najstarejša je bila 5 let in je imela paziti na dva mlajša bratca. Ko so prišli od pogreba, so našli deklico popolnoma opečeno in nezavestno v snegu pred hišo. Kako se je nesreča zgodila, točno ni mogoče ugotoviti. Najbrž je v štedilniku po odhodu staršev še gorelo in je deklica vratca odprala, da se je vnela obleka, ki je na njenem telesu popolnoma zgorela. Goreča je najbrž letela na prosto, da bi priklicala pomoč, pa se je vsled bolečin zgrudila nezavestna v sneg. Pri vsakem gibu je začela pokati koža in ji zadajati nove bolečine in rane. Živelja je še 12 ur. Pogreb je bil lep ter so se ga udeležili šolarji z učiteljstvom poleg mnogoštevilnih drugih. Ta žalostni dogodek naj bo svarilen vzgled vsem staršem, ki radi puščajo svojo deco brez nadzorstva.

Rikarja vas. (Občinski lov.) Desetletja že je imela naš lov v najemu Hubertusova lovska družba, ki je plačevala zelo nizko najemnino. Že leta 1922 je občina zahtevala od družbe zvišanje najemnine z določenim rokom. Ker družba nato ni reagirala, se je oddal lov prosto občinskemu lovskega društvu, katerega člani so kmetje in kmečki sinovi. Na dotični seji pa se je storila mala formalna napaka in zato je Hubertusova družba prišla ter vložila priziv, o katerem bo odločevalo še ministrstvo. Nadaljni razvoj zadeve je odvisen od te odločitve: ali ostane lov občini ali pa pride do dražbe. Na zadnji občinski seji je odbor soglasno sklenil, da pusti lov občinskemu lovskega društvu. Na eni strani je za občino dobro, ako pride do dražbe, ker dobi višjo najemnino, na drugi strani pa ne razumemo, zakaj bi kmetje ne smeli loviti na svoji zemlji in se udajati lovskega športu, zakaj ne bi smeli imeti na mizi tudi tu in tam kakega zajca ali srno za mal denar. Veliko so se morali jeziti prej kmetje tudi radi tega, ker je Hubertusova družba povračevala škodo po divjačini zelo slabo, dočim so sedaj te pritožbe nehale. Tudi mi smo zato, da ostane lov občini.

GOSPODARSKI VESTNIK

Krma.

Koroška proizvaja v prvi vrsti les. Ta pa ni v kmečkih rokah, temveč v rokah veleposesnikov. Imamo mogoče polovico slovenskih posesnikov, katerim ne preostaja lesa za prodajo. Dosti imamo celo takih, ki morajo za lastne potrebe les dokupovati.

Vse naše potrebe moramo toraj kriti z našimi poljedelskimi živinorejskimi proizvodi. Ali so naša polja, naši travniki rodovitni, kjer bi dosegli z malim trudom obile žetve? Ne. Večinoma imamo kamenito zemljo, ki zahteva

veliko gnoja in niti pri najskrbnejšem obdelovanju ne da polne žetve. Velika razlika pa je v žetvi v tem, koliko smo gnojili in kako smo obdelovali zemljo. Samo če gnojimo polje zadostno, smemo pričakovati dobro letino. Pridemo do zaključka, da treba veliko gnoja, če hočemo na polju velike pridelke in žito cenejše prozvajati, da bo razlika v ceni, ki nas stane, in ceni, po katero žito prodamo, tem večja.

Dosti gnoja pa pridelamo samo, če imamo dosti živine; a ne mislim samo repov, temveč živinske žive teže. Mi se moramo postaviti namreč na stališče, da računamo po teži in ne po repih. Kajti, kaj nam pomaga, če imamo toliko in toliko repov, ki jih pa tako slabo krmimo, da ne morejo v rasti naprej, ki nam potem še to slabo krmo ne plačajo s svojim letnim prirastkom ali molznice s svojo letno množino mleka.

Obnimo toraj večjo pozornost pridelavi krme. Izsušimo naša močvirja! Izsušena močvirja obdelujemo potem nekaj časa kot polje in zasejmo jih potem s travnimi mešanici. Polagajmo večjo važnost na pridelavo krme na polju bodisi v obliki lucerne, detelje ali trave. Ne pozabimo, da krave mlekarice tudi po zimi rabijo sočne krme v obliki repe, pesja, kolera-be, krompirja itd., če hočemo, da vzdrže mlečnost. Ne krmimo krave preveč s slamo. Slama ima malo redilnih snovi in radi tega porabi govedo še tiste redilne snovi, kar jih ima slama v sebi za delo prebave. Pač pa je slama jarega žita dosti več vredna kakor slama ozimnega. Ječmenova slama na primer je kot dodatek k senu tudi za molznice dobra.

Če so krave še precej molzne in smo že prisiljeni, da senu primešavamo precej slame, tedaj jim privoščimo vsaj malo žita ali še boljše olnatih tropin. Tržne tropine niso dražje od žita, večinoma so cenejše, ali njih redilna vrednost je dosti večja kakor žita.

Polagajmo veliko skrbnost vzreji telet. Kar smo pri vzreji teleta zamudili, se ne da nikoli več nadomestiti. Nudimo teletu dosti redilne krme. Pa tudi tu moramo stati na gospodarskem principu. Neposneto mleko podajamo samo 4 do 5 tednov, potem do osmega tedna čedalje manj neposnetega mleka, katerega nadomestimo z dvojno množino posnetega. V osmem tednu naj dobiva tele samo še posneto mleko. Drago sirovo maslo, ki ga zadržuje neposneto mleko, pa nadomestimo z ovsom, ječmenom in olnatimi tropinami. Žito krmijo je najbolje v obliki zdroba ali kuhano žito, da ne gre neprebavljeno v gnoj.

Toraj žita ali tropin privoščimo teletu v obilni meri vsaj do starosti enega leta. Na pašo jih pustimo hitro, ker se s tem krmljenje poceni in ker je za zdravje potrebno. Pač pa bi morali za teleta imeti poseben pašnik, kjer imajo dosti dobre pašne na razpolago. Tudi vtveganje (zabijanje) na travnik, deteljo ali lucerno je dobro, če nimamo primerne pašnika.

Svetovna produkcija premoga v l. 1924. Po statističnih podatkih nemške revije „Wirtschaft und Statistik“ je bilo na celem svetu nakopanih lani 1168,5 mil. ton črnega premoga napram 1180 milijonov ton v letu 1923. Produkcija rjavega premoga je dosegla lani 165 milijonov ton, medtem ko je v letu 1923. znašala na celem svetu 157 milijonov ton. Največ premoga producira severnoameriška Unija (506 milijonov ton), potem Anglija (275 milijonov ton), Nemčija (243 milijonov ton) in pa Francija (44 milijonov ton).

Dunajski velesejem. Izmed vseh velesejmov se je obnesel najslabše letošnji pomladni. Že vreme je odvrnilo veliko obiskovalcev, največ pa razstavljalci iz Nemčije. Cene nemških izdelkov so se tako razlikovale od domačih, da je vse kupovalo le pri rajhovskih razstavljalcih in domači so morali biti zadovoljni, če so dobili toliko naročil, da so plačali razstavni prostor. Namen velesejmov je ta, da dobi domača industrija naročila, da more zaposliti za daljšo dobo svoje delavce. Slaba stran mednarodnih velesejmov pa je, da razstavijo svoje izdelke tudi tuje države, ki delajo pod ugodnejšimi pogoji, da morejo dati svoje izdelke cenejše in izpodrinejo domačo industrijo, ki dela pod manj ugodnejšimi pogoji. K temu pride še ta slaba stran, da morejo prodajati naši industri-

jalci vsled pomanjkanja kapitala samo onim, ki takoj plačajo, dočim dovolijo Nemci tudi enoletni plačilni rok. Tudi s te strani je nemška konkurenca nevarna.

Žito pada. Trgovci z mrzlico zasledujejo poročila z žitnih svetovnih tržišč, kajti cene padajo neznansko hitro in globoko, večina ljudi pa padec cen pozdravlja. Gre se za velikanske izgube trgovskih hiš, ki bodo omajale njih obstoj. Zdi se, da se bo ponovilo to, kar se je zgodilo po ponesrečeni špekulaciji s frankom, namreč velike izgube z vsemi težkimi ranami za trgovino in industrijo. Avstriji preostaja samo to zadoščenje, da so špekulirale vse evropske države, ki si bodo izgubo delile. Kakor znano, je bil proglašen lanski žitni pridelek za slab, zato so šle cene neznansko hitro in visoko navzgor. Najbolj se je podražilo krušno žito. Razumljivo je, da se je vsak požuril z nakupovanjem; Dunaj ga ima dosti za cel april. Pšenica v New Yorku je padla v enem dnevu od 165 na 154, v Winnipegu v pol ure kar za 15 enot, poleg tega pada naprej. Poprečno je padla cena doslej že za 15%, da sama Avstrija izgubi na tem že visoke milijarde. Nihče noče več plačati žito po ceni, ki je bila pred mesecem. Posledice neuspele špekulacije bo občutila Avstrija najbolj. V tako važnem kritičnem času, ko se govori samo o načinih, kako dobiti posojila in kapital v državo, kako znižati obrestno mero, je izguba nekoliko desetih milijard vendar prevelika, da bi se moglo preiti mirno preko tega. Kakor izgleda, se špekulacija z ljudsko bedo ne izplača.

Tržne cene (Dunaj, Celovec, Velikovec). Žito: pšenica 5250—5350, 5800, 5200; rž 4450 do 4700, 5300, 4600; oves 3900—4000, 3800, 3500; koruza 2650—2750, —, 3500; krompir 1150—2000, —, 1400—2000 K za kilogram. — Krma: sladko seno 125—150.000, 90.000, —; kisló 80—85.000, —; slama 95—110.000, 70.000 kron za metercent. Klavna živina (Dunaj, Celovec): voli 10—17.000, 16.000, biki 10—15.000, —; krave 9900—15.000, 9—12.000; klobasariče 68—9500, —; teleta 21.500—27.000, 16.000 do 20.000; mesne svinje 17.500—22.000, 20.000 do 23.000; pitane svinje 20—23.500, — K za kg žive teže.

Celovski trg. Zelje 5000, glavna solata 6000, endivija 6000, fižol 6—62000, čebula 6500 do 7000, česen 15—20.000, špinača 4—4500, hren 12—15.000, krompir 2600—3000, jabolka za kuho 2500—3000, strd 36—40.000, mleko (liter) 4800—5000, smetana kislá 28.000, čajno maslo 64.000, maslo za kuho 58.000, skuta 18—20.000 K za kilogram. Jajce 1400—1600 K komad.

Velikovški trg. Vprežni voli 12—13.000, pitani voli 13—14.000, junci in krave isto, svinje žive 23—25.000, zaklane 27—28.000, koze 6000 do 8000, ovce 6—10.000, biki 12—13.000 K za kg žive teže. Konji 6—10 milijonov kron.

Borza. Na Dunaju se je dobilo dne 24. III. 1925 za dinar 11,14, dolar 704,60, liro 28,82, poljski zlat 135,40, češko krono 20,91, švicarski frank 135,60 in za nemško zlato marko 167,50 grošov.

Curih. Za 100 šilingov se je dobilo dne 24. III. 1925 75,15 in za 100 dinarjev 8,20 frankov.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. Prof. dr. Wassermann, svetovno znan po iznajdbi reakcijske metode za spoznavanje sifilide in tuberkuloze (Wassermannova reakcija), je v Berlinu umrl. — V Nemčiji je 575.555 brezposelnih. V Avstriji je zadnji čas število nekoliko padlo. — V Tokio je 17. t. m. izbruhnil požar, ki je upepelil 3000 hiš. 20.000 ljudi je brez strehe. — V Berlinu je 47letna mati Fächer, ki je porodila sedaj 27. otroka. — Pri umiku Rusov iz Vilne l. 1917 je bila razstreljena intendatura. V kleti je zasulo Rusa, ki so ga našli sedaj pri izkopavanju. 8 let je živel zasut ob konzervah ter 3 dni po osvoboditvi umrl. — Turška bo reorganizirala policijsko službo ter je zaprosila Dunaj za policijske inspektorje, ki so posebno v kriminalistiki dobro izvežbani. — V Narodni banki je zaposlenih 1500 uradnikov in delavcev. — V Neaplu so te dni zmrzile 3 osebe. — V Italiji stavka 80.000 kovinarjev. — V severni Ame-

riki je vihar popolnoma uničil 18 mest. Število mrtvih se ceni na 3500 in težko ranjenih na 63.000 ljudi.

Proletarizacije izobražencev. V zimskem semestru je bilo na naših vseučiliščih vpisanih 13.336 slušateljev in slušateljic in sicer 3715 na pravni, 3970 na medicinski, 4927 na filozofski in 724 na teološki fakulteti. Toliko jih študira v državi, ki ima komaj 6 milijonov prebivalcev. Listi niso nič kaj veseli, ko prinašajo to statistiko. Že sedaj je namreč visokošolske inteligence veliko preveč in je absolutu fakultete z vsemi izpiti in z doktoratom težko dobiti odgovarjajočo službo. Kam pa naj pojde teh 13.336 slušateljev in slušateljic?! Najboljše vidike imajo teologi. Tudi juristom ne bo prehudo, ker lahko gredo v razne poklice. Veliko težje je z medicinci in medicinkami, ker so državna mesta že zdavnaj zasedena z zasebnimi zdravnikom toliko kot preveč. Najtemnejše izgleda imajo filozofi. Avstrija dobi na leto okoli 1000 novih doktorjev filozofije. Z njimi so napolnjene vse službe v šolah, v arhivih, v knjižnicah in muzejih. Med slušatelji filozofije je 1405 dijakinj. Kam naj gredo ženske, ko še za moške ni prostora! Ker je tudi v Nemčiji podoben položaj, ki silijo stotine nemških doktorjev, da iščejo kruha v širokem svetu, ne pomaga našim akademikom niti to, da so člani 70milijonskega naroda. Ta narod ima že preveč izobražencev!

NAZNANILO!

S koncem marca t. l. opustim svojo podružnico v Šmihelu pri Pliberku in bodem odslej zamenjavaj otrto laneno in konopno predivo samo v svoji trgovini z mešanim blagom v

Sinči vasi št. 14

ter se cenj. odjemalcem za obilen obisk za nadalje priporočam

Franc Mory,
trgovac.

46

Šentjanška in podsinska dekleta
vabijo k igrama

Ljudmila in Planšarica

(šaljiv prizor s planin), ki je uprizorijo
v nedeljo, dne 29. marca
ob 3 uri popoldne
pri Tišlarju v Št. Janžu.

Pridite v obilnem številu!

IZJAVA.

Podpisana izjavlam, da nisem nikoli govorila pred g. Dragslerjem, da bi me gostilničarka Žagmojster ogoljufala za 80 litrov vina.

Malka Jelšnik.

47

Tovarniška zaloga usnja Julijus Blass

Celovec, Novi trg št. 4

ima v zalogi vse kožne izdelke ter kupuje in prevzema v delo sirove kože.